Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej pt. *Zrodzone z niepodległości. Nowe uniwersytety w Europie Środkowej 1915–1939*, Poznań, 20 V 2019 r.

7 V 2019 r. obchodzono stulecie powstania Uniwersytetu Poznańskiego, z którego z czasem wyodrębniły się cztery osobne uczelnie: Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego, Uniwersytet Ekonomiczny, Uniwersytet Przyrodniczy oraz Uniwersytet im. Adama Mickiewicza. Niemalże dwa tygodnie później, w Instytucie Historii UAM, odbyła się międzynarodowa konferencja pt. *Zrodzone z niepodległości. Nowe uniwersytety w Europie Środkowej 1915–1939*.

Wydarzenie to otworzył dyrektor Instytutu Historii UAM prof. dr hab. Józef Dobosz. Po przywitaniu wszystkich gości i słowie wstępnym rozpoczęto obrady. Jako pierwszy głos zabrał prof. dr hab. Tomasz Kizwalter (Uniwersytet Warszawski), który omówił sytuację akademicką w XIX w. (*Uniwersytet, tradycja, nowoczesność: Europa XIX wieku*). Po nim głos zabrał dr hab. Piotr M. Majewski (UW), który omówił, z jakimi nowymi wyzwaniami musiał zmierzyć się Uniwersytet Warszawski w XX w. do czasu wybuchu drugiej wojny światowej (*Uniwersytet Warszawski 1915–1939: wyzwania nowoczesności*).

W kolejnym panelu konferencji o historii powstania Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w 1918 r. (*Powstanie i rozwój Uniwersytetu Katolickiego w Lublinie 1918*) opowiedziała dr hab. Irena Wodzianowska (Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II). Następnie słuchacze mieli możliwość wysłuchania wystąpień reprezentantów naszych południowych sąsiadów. Jako pierwszy głos zabrał prof. dr hab. Łukasz Fasora (Uniwersytet Tomasza G. Masaryka w Brnie), który przedstawił jakie motywy kierowały twórców Uniwersytetu Masaryka (*Utworzenie Uniwersytetu Masaryka w Brnie (1919) jako projekt polityczny i etyczny*). Następnie prof. dr hab. Vincent

Múcska (Uniwersytet Jana Komenského w Bratysławie) opowiedział o problemach, z jakim borykał się najstarszy słowacki uniwersytet na początku swojego istnienia (*Medzi veľkými plánmi a povojnovou realitou: vznik a prvé desaťročia Univerzity Komenského v Bratislave*).

Sesję popołudniową otworzyło wystąpienie prof. dra hab. Witolda Molika (UAM), który opowiedział o tradycjach akademickich w Poznaniu, nawiązując do istniejącej w latach 1519–1780 Akademii Lubrańskiego (*Síla tradycji. Droga do uniwersytetu w Poznaniu*). Następnie prof. UAM dr hab. Andrzej Gulczyński (Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk) przybliżył słuchaczom etapy tworzenia Uniwersytetu Poznańskiego (*Budowa Uniwersytetu Poznańskiego. Ambicje i realia*). Po krótkiej przerwie kawowej głos zabrała dr hab. Anna Supruniuk (Archiwum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu), która omówiła okoliczności ponownego otwarcia Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie w 1919 r. (*„Alma Mater Vilnensis restituta”. Okoliczności wskrzeszenia Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie*). Ostatni referat wygłosił dr hab. Przemysław Żukowski (Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego), który przedstawił, jakie znaczenie miały powstałe w 1919 r. ośrodki akademickie dla niepodległej Rzeczypospolitej Polskiej (*Rola uniwersytetów w niepodległym państwie polskim*).

Konferencję podsumował prof. dr hab. Józef Dobosz, który podziękował wszystkim uczestnikom konferencji oraz słuchaczom i dyskutantom. Wydarzenie poświęcone rocznicy powstania wielu środkowoeuropejskich uniwersytetów rozpatrywało nie tylko aspekty polityczne, ale również etyczne i kulturowe. Te ośrodki, które z czasem osiągnęły rangę ważnych europejskich uniwersytetów przez sto lat swojej działalności wpłynęły znacząco na historię Europy Środkowej.

Konferencja cieszyła się dużym zainteresowaniem, czego odbiciem były pytania zadawane przez referentów oraz słuchaczy.

Jakub Wojtczak